

T. B. M. M. (S. Sayısı : 32)

İstanbul Milletvekili Avni Akyol'un, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 8 inci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ile Gümüşhane Milletvekili Ülkü Güney ve 5 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 8 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu (2/32, 2/1)

3 . 3 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun geçici 8 inci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifim, gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Avni Akyol

İstanbul Milletvekili

GENEL GEREKÇE

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun geçici 8 inci maddesine göre profesörlüğe yükseltilenlere, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kendi kurumlarınca profesörlüğe yükseltilmiş olanların, geçici maddenin mantığına uygun olarak eski mevzuata göre profesörlük kadrolarına atanmaları öngörülmek suretiyle, bunların müktesep haklarının korunması gerekirken, kanunun mezkûr maddesinde bu noktanın ihmal edildiği görülmektedir. Bu yüzden, üniversitelerde, eski mevzuata göre profesörlüğe yükseltilmiş, fakat kadroya atanmadığı için, bu yükseltimenin tabii neticesi olan mali ve akademik hak ve yetkilerden mahrum bulunanlar, 5-6 yıldır kişiliklerini ve verimliliklerini zedeleyen psikolojik durumdan ve huzursuzluktan kurtarılmayı, durumlarının adalet ve hakkâniyet ölçülerine göre düzeltilmesini beklemektedirler. Bu durumda olanlardan bazıları, Dekanlık ve Rektörlük gibi makamlara atanmak suretiyle profesörlüğe terfi etmek imkânı bulmuştur. Bazıları için de aynı şehirdeki bir başka kuruma atama yoluyla kadro temini mümkün olmuşsa da büyük bir kitlenin problemi hâlâ çözümlenmiş değildir. Üstelik sanat dalları öğretmenleri, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsünde çalışan lisans üstü yapmış görevlilere Devlet Güzel Sanatlar Akademileri ve bunlara bağlı Sinema TV Enstitüsü öğretim görevlilerinin

buldukları kurumlarda profesörlük de dahil bütün terfi basamaklarına yükseltilmesi imkânı sağlanmışken, bunlardan da önce profesörlüğe yükseltilmiş üniversite öğretim üyeleri için bu imkânın sağlanamamış olması hem eşitlik ve genellik ilkesini bozucu; hem de bu meslekî onur ve heveslerini kırıcı bir durumdur. Bu durum, bu gibi öğretim elemanlarının özel ve meslekî hayatlarını olumsuz yönde etkilemesi yanında; isteksiz ve verimsiz çalışmaya yöneltmesi bakımından Yükseköğretimimizin de aleyhinedir.

Bu durumun düzeltilmesi amacıyla, daha önce yayımlanmış bulunan 260 ve 301 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede eksik bırakılan bu durumun, bu Kanun Teklifi ile tamamlanmak suretiyle bu öğretim üyelerinin mağduriyetleri ortadan kaldırılmış olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Büyük merkezlerdeki olağanüstü sayılara varan öğrenci kitlesini eğitmek çabası içerisindeki büyük üniversitelerin deneyimli öğretim üyesi ihtiyacı gittikçe artmakta, fakat bu ihtiyaç karşılanamamaktadır. Bu yüzden, mesela İstanbul'da bir Profesör, kendi öğretim kurumu dışında 2 - 3 öğretim kurumunda daha ek görev yapmak mecburiyetinde kalmakta ve böylece hem ders yükü, hem de eğittiği öğrenci sayısı, herhangi bir batı Üniversitesinde kabul edilmeyecek bir düzeye erişmektedir. Batı Avrupa Üniversitelerinde öğretim üyesi başına düşen ideal öğrenci sayısı en çok 20 - 30 iken, ülkemizde büyük merkezlerde bu sayı ortalama (300)'ü bulmaktadır. Hele Hukuk Fakültesi gibi ötedenberi kalabalık olan Fakültelerde bu sayı (800)'e kadar yükselmektedir. Bu durum karşısında, büyük merkezlerde öğretim üyesi sayısının azalmasını önleyecek ve hatta bu sayının dengeli bir biçimde artmasını sağlayacak tedbirlerin alınması için geçici 8 inci maddede yapılan bu değişiklik ile bir seri atama ve kadroya intibak usulü getirilmiş ve mağduriyetin önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde değişikliği, Profesörlüğe yükseltildiği halde, hâlâ Profesör sayılmamak gibi çelişkili durumu ortadan kaldırmaktadır. Meseleye kesin çözüm bulunabilmesi için, kendi kurumunda Profesörlük kadrosu bulunmadığı için atama ve intibakı yapılamayan sözkonusu elemanlara kısa sürede kadro temini öngörülmekte birlikte, bu işler tamamlanmaya kadar, kazanmış olduğu Profesörlük unvanını kullanmasının sağlanması da amaçlanmıştır. Bu suretle bu elemanların bugüne kadar unvan bakımından da içinde buldukları, onur ve heves kırıcı durumdan kurtarılarak, hak ettikleri imkânlarla kavuşturulması düşünülmüştür. Öte yandan bu durumda olan elemanların sayısı bugün (110) dolayında bulunduğundan, bunlara Profesörlük kadrosu tahsis edilmesinin bütçe imkânlarını zorlaması da bahis konusu değildir.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 8 inci Maddesine bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifimiz Gerekçesi ile Birlikte İlişkikte sunulmuştur.

Gereğini rica ederiz.

Saygılarımızla.

29 . 12 . 1987

Ülkü Güney
Gümüşhane Milletvekili

Metin Yaman
Erzincan

Togay Gemalmaz
Erzurum

Nihat Türker
Afyon

Temel Gündoğdu
İstanbul

Muhittin Karaman
Gümüşhane

GENEL GEREKÇE

Yükseköğretim Kanununun geçici 8 inci maddesi Üniversiteler Kanunu hükümlerine göre doçentlik ve profesörlük unvanını almak üzere başvurmuş ve başvurusu kabul edilmiş olanlar ile 30 Haziran 1982 tarihine kadar 1750 Sayılı Üniversiteler Kanununa göre doçentlik ve profesörlük için öngörülen çalışma süresini tamamlayacakların başvurularının kabulü halinde kadroya atama dışındaki işlemlerinin Üniversiteler Kanununa göre yürütüleceğini hükme bağlamıştır. Yükseköğretim Kanunu 4.11.1981 tarihinde yürürlüğe girmiş iken hiç bir kritere bağlı olmayan ve sadece 30 Haziran 1982 tarihine kadar 1750 Sayılı Üniversiteler Kanununa göre doçentlik ve profesörlük süresini tamamlayanlara bir hak tanıyarak bu duruma uygun olanların doçent ve profesörlüğe atanmaları dışındaki işlemlerin 1750 Sayılı Üniversiteler Kanununa göre yürütülmesi, 1750 Sayılı Üniversiteler Kanununa göre profesörlüğe yükseltilmelerine ilişkin süreleri başlayan öğretim elemanlarını kapsam dışında bırakmış ve bu haktan yararlandırılmamışlardır. Maddede müktesep hak anlayışına ters düşen 30 Haziran 1982 tarihin esas alınmayarak 4.11.1981 YÖK Kanunu yürürlüğe girdiği tarihte doçent olup da 1750 Sayılı Üniversiteler Kanununa göre profesörlüğe yükseltilmelerine ilişkin süreleri başlayanları kapsamaması, hem müktesep hak açısından adaleti ve hem de bir haktan yararlandırılması gerekenlerin tamamının yararlandırılmasını sağlayacaktır. Bu itibarla geçici 8 inci madde hükmüne bir fıkra eklenerek 1750 sayılı Üniversiteler Kanununa göre doçentlik unvanını kazananların 2547 Sayılı Yükseköğretim Kurumu Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1750 Sayılı Üniversiteler Kanununa göre profesörlüğe yükseltilme süresini bitirenlerinki bu tarih 4.11.1986'dır - eski mevzuat hükümlerine göre; daha açık bir ifadeyle ve misal vermek gerekirse hısan imtihanlarında 1750 Sayılı Üniversiteler Kanununun 23 üncü maddesinin (c) fıkrasındaki sınav hükmü uygulanarak, profesörlüğe yükseltilmeleri sağlanmakta ve maddede yer alan eşitsizlik giderilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Geçici Madde 8'de 4.11.1981 tarihli Yükseköğretim Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra, 30 Haziran 1982 tarihine kadar Üniversiteler Kanununa göre doçent ve profesörlüğe yükseltilme süresini tamamlayanlar 1750 sayılı Üniversiteler Kanununa göre doçentlik ve profesörlüğe yükseltilme imkânlarından yararlandırılmakta ve onlara müktesep hak imkânı verilmektedir. 30 Haziran 1982 tarihi hiçbir haklı kritere dayanmamakta ve seçilen bu tarih aynı haktan yararlandırılması gerekenlerin bir kısmını alarak eşitsizliğe neden olmaktadır. Maddeye eklenen bir fıkra ile bu eşitsizlik kaldırılmakta, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte doçentlik unvanını kazananların tamamı geçici madde hükmü içerisine alınarak hukuktaki hak ve nesafet kaidesi gerçekleştirilmektedir.

Madde 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

GÜMÜŞHANE MİLLETVEKİLİ ÜLKÜ GÜNEY VE 5 ARKADAŞININ TEKLİFİ

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 8 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun geçici 8 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«1750 sayılı Üniversiteler Kanununa göre doçentlik unvanını kazanıp da 1986 yılı sonuna kadar önceki mevzuatta ve profesörlük için öngörülen çalışma süresini tamamlayanların başvuruları halinde kadroya atama dışındaki işlemleri önceki mevzuata göre yürütülür. Bunlardan Yükseköğretim Kanununa göre profesörlük unvanı almak için başvurmuş olanlar yazılı olarak başvurdukları takdirde bu hükümden yararlandırılır.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Millî Eğitim Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. : 2/32, 2/1
Karar No. : 2

15 . 3 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«İstanbul Milletvekili Avni Akyol'un; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 8 inci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi» ile «Gümüşhane Milletvekili Ülkü Güney ve 5 Arkadaşının; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 8 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi» Komisyonumuzun 10.3.1988 tarihli 2 nci birleşiminde, Başbakanlık ve YÖK temsilcileri ile teklif sahiplerinin de iştirakiyle incelenip görüşüldü.

Komisyonumuzda tekliflerin tümü üzerinde yapılan müzakereler neticesi; 2547 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına mütedair iki teklif bulunduğundan her ikisi birleştirilmiş, daha kapsamlı olması dolayısıyla da İstanbul milletvekili Avni Akyol'un teklifinin görüşmelere esas alınması kararlaştırılmıştır.

Görüşmelerde, ülkemizin özellikle yükseköğretimdeki yetişmiş eğitimci ve öğretim üyesi açığı ve bu ihtiyacı karşılamakta çekilen güçlükler dile getirilmiştir. Komisyonumuz üniversitemizde söz konusu yetişmiş öğretim üyesi açığını karşılamakta çekilen zorluklar aşılmazken, profesörlüğü akademik kariyer olarak hak edenlerden gereği gibi istifade edilemediğini de vurgulamıştır.

Yine Komisyonumuz, doçentlik hakkını 1750 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre kazananların bu haklarının korunarak tercihleri doğrultusunda olmak üzere - yabancı dil sınavını - vererek profesörlüğe yükseltilmelerine imkân tanınmasını yerinde bulmuştur.

Yukarıda açıklanan gerekçelerin doğrultusunda ve ışığında; eski mevzuat hükümlerine göre profesörlüğe yükseltilip, ancak kadroya atanma işlemi gerçekleşmediğinden, bu yükseltilmenin akademik hiç bir hak ve yetkilerine sahip olamayan öğretim üyelerinin psikolojik eziklik ve mağduriyetlerinin önlenmesi ile,

Yine eski mevzuat hükümlerine göre doçentlik unvanını kazananların 1750 veya 2547 sayılı Kanun hükümlerine göre - yabancı dil sınavına tabi tutulmak şartı ile - profesörlüğe yükseltilmelerini;

Amaçlayan ve bu kapsamda hazırlanan önerge Komisyonumuzca da uygun bulunmuştur.

Görüşmelere esas alınan teklifin çerçeve 1 inci maddesi ile düzenlenen Geçici 8 inci maddesi bu önerenin kabul edilmesi ile yeniden düzenlenmiştir.

Komisyonumuzca yapılan bu yeni düzenleme ile; 2547 sayılı Kanunun Geçici 21 inci maddesi geçersiz duruma geldiğinden; bu işleme paralel olarak 2547 sayılı Kanunun Geçici 21 inci maddesinin yürürlükten kaldırılması zorunlu hale gelmiştir. Bu sebeple teklif metnine «2547 sayılı Kanunun Geçici 21 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır» hükmü 2 nci madde olarak eklenmiştir.

Kanun Teklifinin başlığı da Komisyonca yapılan bu düzenlemeler neticesinde yeniden yazılmıştır.

Teklifin yürürlük maddesi olan 2 nci maddesi, teklif metnine yeni madde eklenmesi sebebiyle 3 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teklifin yürütme maddesi olan 3 üncü maddesi de, 4 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvirlerine arz edilmek üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Avni Akyol</i>	<i>Kemal Karhan</i>
İstanbul	İzmir
Sözcü	Kâtip
<i>A. Servet Hacıpaşaoğlu</i>	<i>Mehmet Şimşek</i>
Kayseri	Konya
Üye	Üye
<i>Baki Durmaz</i>	<i>Mustafa Kızıloğlu</i>
Afyon	Afyon
Üye	Üye
<i>Rıza Yılmaz</i>	<i>M. Ali Doğuşlu</i>
Ankara	Bingöl
Üye	Üye
<i>Cemal Şahin</i>	<i>M. Fuat Erçetin</i>
İmzada bulunamadı.	Edirne
Çorum	
Üye	Üye
<i>M. Tahir Şaşmaz</i>	<i>Nuri Gökalp</i>
Elazığ	İstanbul
Üye	Üye
<i>Temel Gündoğdu</i>	<i>Türkân Akyol</i>
İstanbul	İzmir
Üye	Üye
<i>A. Erdem Bayazıt</i>	<i>Bülent Atasayan</i>
Kahramanmaraş	Kocaeli
Üye	Üye
<i>Adil Küçük</i>	<i>M. Bülent Çaparoglu</i>
Konya	Malatya
Üye	
<i>Mustafa Nazikoğlu</i>	
Rize	

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ AVNİ
AKYOL'UN TEKLİFİ

**2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun
Geçici 8 inci Maddesinin Değiştirilmesi
Hakkında Kanun Teklifi**

MADDE 1. — 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanunun yayımı tarihine kadar eski mevzuat hükümlerine göre Doçentlik ve Profesörlük unvanı almak üzere başvurmuş ve başvurusu kabul edilmiş olanlar ile 30 Haziran 1982 tarihine kadar önceki mevzuata göre Doçentlik ve Profesörlük için öngörülen çalışma süresini tamamlayacakların ve başvurularının kabulü halinde, mensup oldukları Üniversitenin Senatosunca Profesörlüğe yükseltilirler.

Yukarıdaki fıkra hükmüne göre Profesörlüğe yükseltilip, fakat ataması yapılmamış olanlar bu Kanunun yayımlandığı günden itibaren tercih ettikleri statüye göre (kısmî veya tam gün) buldukları yerde Profesörlük kadrosuna atanmış sayılırlar.

Bu maddeye göre Profesörlüğe yükseltilmiş olanların kadroya atama ve intibak işlemleri tamamlanıncaya kadar, kadroya bağlı olmaksızın Profesör unvanının verdiği bütün akademik hak ve yetkilere sahip olmak şartıyla bu unvanı taşırlar.

Kendi Kanunları çıkarılıncaya kadar Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatına bağlı Yükseköğretim Kurumlarında görevli bulunan öğretim elemanlarına Doçentlik ve Profesörlük unvanlarının verilmesine kendi kurumları yetkilidir.

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**«2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun
Geçici 8 inci Maddesinin Değiştirilmesi
ve Geçici 21 inci Maddesinin Yürürlük-
ten Kaldırılması Hakkında Kanun
Teklifi»**

MADDE 1. — 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanunun yayımı tarihine kadar, eski mevzuat hükümlerine göre doçentlik ve profesörlük unvanını almak üzere başvurmuş ve başvurusu kabul edilmiş olanlar ile 30 Haziran 1982 tarihine kadar önceki mevzuata göre doçentlik ve profesörlük için öngörülen çalışma süresini tamamlayacakların başvuruları ve başvurularının kabulü halinde kadroya atama dışındaki işlemleri önceki mevzuata göre yürütülür.

Yukarıdaki hükme göre profesörlüğe yükseltilmiş olanlar (kısmî veya tam gün) kadroya bağlı olmaksızın profesör unvanının sağladığı bütün akademik hak ve yetkilere sahip olmak şartı ile buldukları kadrolarda profesör unvanını taşırlar. Bunlar ilgili birimlerdeki profesör kadrolarına öncelikle atanırlar.

1750 sayılı Kanun hükümlerine göre doçentlik sınavını tamamlamış bulunanların profesörlüğe yükseltilmeleri de istedikleri takdirde önceki mevzuata göre yürütülür.

Kendi kanunları çıkarılıncaya kadar Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarında doçentlik ve profesörlük unvanlarının verilmesinde yukarıdaki esaslar uygulanır.

(İstanbul Milletvekili Avni Akyol'un
Teklifi)

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul
Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 2. — 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 21 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Teklifin 2 nci maddesi 3 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklifin 3 üncü maddesi 4 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

